

Informatiebundel

Digitale geletterdheid

Deze bundel is een collage van artikels over **Digitale geletterdheid**

Zoekacties:

- [Google](#)
- [Vocvo-bibliotheekcatalogus](#)

Inhoud

[Inhoud](#)

[Google](#)

- [Resultaten bevraging Gezinsbond over digitale vaardigheden](#)
- [\[PDF\] Leren van Jongeren: Een literatuuronderzoek naar nieuwe geletterdheid](#)
- [Inburgeren en digitale geletterdheid ontwikkelen: 2 vliegen in 1 klik?](#)
- [10 years of the LLAS elearning symposium: case studies in good practice](#)
- [Werken aan digitale geletterdheid? Zo doe je dat](#)
- [Digitale geletterdheid binnenste buiten | Onderwijsdagen](#)
- [21e eeuwse vaardigheden Digiwijsheid](#)
- [Hoe e-wijs ben jij?](#)
- [De potentiële impact van informele online communicatie op de spellingpraktijk van Vlaamse tieners in schoolcontext](#)
- [Digitale Vaardigheden \(KDDV\)](#)
- [Geletterdheid in de 21e eeuw](#)
- [You tube](#)

[Vocvo-bibliotheekcatalogus](#)

- [8 Profielen van Digitale Ongelijkheden. Onderzoeksrapport in het kader van het IDEALiC onderzoeksproject](#)
- [21e eeuwse vaardigheden in het curriculum van het funderend onderwijs](#)
- [Adaptiviteit van digitale leermiddelen](#)
- [Advies over ICT-integratie in het leerplichtonderwijs](#)
- [Allemaal digitaal ? 7 bouwblokken voor een duurzaam e-inclusiebeleid](#)
- [Analoog of digitaal ? : inclusief communiceren in de internetsamenleving](#)
- [Apps in taallessen. Hoe het gebruik van apps leerlingen kan helpen met hun taalvaardigheid](#)
- [Digitaal problemen oplossen in de 21ste eeuw. Hoe goed zijn mbo'ers toegerust?](#)
- [Digitale didactiek : kennisontwikkeling voor de onderwijspraktijk](#)
- [Digitale geletterdheid in het voortgezet onderwijs vaardigheden en attitudes](#)

- [voor de 21ste eeuw](#)
- [Digitale leesvaardigheid PISA 2009 + bijlage](#)
- [Digitale vaardigheden : geletterdheid in de informatiesamenleving](#)
- [Etmaal van de Communicatiewetenschap 2013 - Is doorstroom het antwoord? Van basisvaardigheden naar mediawijsheid: drempels en beproevingen binnen een e-inclusie initiatief](#)
- [Geletterdheidsmodules bij de diplomagerichte opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs - Servicedocument](#)
- [ICT-geletterdheid bij kansengroepen : eindrapport ESF-project](#)
- [ICT-monitor 2015 burgers. Digitale geletterdheid, vaardigheden en inclusie](#)
- [ICT use and achievement in three European countries : what does PISA tell us?](#)
- [Laaggeletterden : achterblijvers in de digitale wereld ? Vaardigheden van burgers en aanpassingen door overheden](#)
- [Maak samen de klik. Werken aan digitale vaardigheden bij laaggeletterde nieuwkomers](#)
- [Measuring digital skills. From digital skills to tangible outcomes project report](#)
- [Media Didactica - Werkboek mediawijsheid voor lerenden, leraren en lerarenopleiders](#)
- [Mediageletterdheid in een digitale wereld](#)
- [Mediawijsheid en tekstbegrip aanbrengen: kan \(K\)iK dat ook digitaal?](#)
- [Meetinstrumenten voor sociale competenties, metacognitie en advanced skills](#)
- [Op zoek naar digitale meerwaarde. Technologie Ondersteund Leren met het media-atelier](#)
- [Op zoek naar een inburgeringstraject dat klikt. Onderzoek naar digitale geletterdheid bij laaggeletterde anderstalige nieuwkomers](#)
- [Rapportage onderzoek Educatieve Kaart Laaggeletterdheid](#)
- [The Skills for Life survey : A national needs and impact survey of literacy, numeracy and ICT skills](#)
- [Sleutelcompetenties. Bouwstenen voor leren en leven](#)
- [Succesvol digitaal leren voor laagopgeleiden](#)
- [The digital turn. How the internet transforms our existence](#)
- [De toekomst begint vandaag : 21ste-eeuwse vaardigheden in het beroepsonderwijs](#)
- [Toppers, Leermeesters en Internationale Projecten - De opbrengst van 2014](#)
- [Van digitale kloof naar digitale inclusie : Naar een duurzame ondersteuning van e-inclusie initiatieven in Vlaanderen](#)
- [Werken aan ict-geletterdheid](#)
- [White paper e-Inclusie in Vlaanderen : een toekomstvisie](#)

Website

- [De digitale kloof in kaart gebracht](#)
- [K - point](#)
- [LINC vzw](#)
- [Media didactica](#)
- [Mediawijs](#)
- [Mediawijzer](#)
- [MICTIVO](#)
- [Online geletterdheid](#)
- [OVM : onderwijs van morgen](#)
- [Stuurgroep volwassenenonderwijs - geletterdheid](#)
- [Werken aan geletterdheid](#)

Infotheek

[Google](#)

Resultaten bevraging Gezinsbond over digitale vaardigheden

Digitale vaardigheden stonden al centraal in ons Beleidsproject GeziNBegrepen. Vanuit de alarmerende signalen van onze achterban, kaarten we aan dat het niet zo goed gesteld is met de digitale vaardigheden van onze gezinnen als algemeen wordt aangenomen. Maar de resultaten van een bevraging die we dit voorjaar deden bij 1015 gezinnen zijn nog veel verontrustender dan we hadden verwacht.

Bekijk of download [hier](#) het volledige e-dossier.

Bron <https://www.gezinsbond.be/Publicaties/Andere/focus/Paginas/Digitalisering.aspx>

[PDF] [Leren van Jongeren: Een literatuuronderzoek naar nieuwe geletterdheid](#)

W Veen, F Jacobs - SURF Onderwijsreeks Nov 2005, 2017 - repository.tudelft.nl

... communiceren met studenten, lesmateriaal efficiënt beheren in leer- managementsystemen en **digitaal** toetsen afnemen. ... De Engelstalige term 'new literacies' hebben wij vertaald als 'nieuwe **geletterdheid**'. ... Internet is voor hen geen **digitale** bibliotheek met informatie, het is in de ...

Bron

<http://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid:bcecd9ab-097b-4c9b-8027-5f595660fdeb/datastream/OBJ/view>

Inburgeren en digitale geletterdheid ontwikkelen: 2 vliegen in 1 klik?

Posted on [september 16, 2016](#)

Om nieuwkomers te helpen bij hun integratie in de Vlaamse samenleving, krijgen ze in een inburgeringstraject onder andere lessen Nederlands als tweede taal en maatschappelijke oriëntatie. De Vlaamse samenleving wordt echter steeds digitaler: de overheidsdiensten gaan “radicaal digitaal” en allerhande dienstverlening, communicatie en informatieverstrekking verloopt steeds meer via digitale applicaties. Veel van de nieuwkomers zijn laaggeletterd en hebben een relatief lage digitale geletterdheid: dat kan hun kansen op integratie en werk verkleinen.

Het HIVA en Centrum voor Taal en Onderwijs (beide KU Leuven) gingen daarom in een onderzoek na in welke mate de digitale geletterdheid van nieuwkomers kan worden bevorderd binnen hun inburgeringstrajecten.

Bron

<https://duurzaamonderwijs.com/2016/09/16/inburgeren-en-digitale-geletterdheid-ontwikkel-en-2-vliegen-in-1-klik/>

10 years of the LLAS elearning symposium: case studies in good practice

Edited by Kate Borthwick, Erika Corradini, Alison Dickens.

[Read the book](#) [Download epub](#)

DOI: 10.14705/rpnet.2015.9781908416230

Permalink: <http://dx.doi.org/10.14705/rpnet.2015.9781908416230>

Publication date: 2015-01-15

Licence: CC BY-NC-ND 4.0

Bron

<https://research-publishing.net/10-years-of-the-llas-elearning-symposium-case-studies-in-good-practice/>

Werken aan digitale geletterdheid? Zo doe je dat

TIPS door Remco Pijpers 25 augustus 2016

De meeste scholen zijn druk bezig 21e eeuwse vaardigheden in hun onderwijs te laten landen. Maar hoe doe je dat specifiek met digitale vaardigheden? Hoe maak je leerlingen digitaal geletterd? De 'Checklist digitale geletterdheid in het onderwijs' en een 'Stappenplan digitale geletterdheid voor het primair onderwijs' helpen je daarbij.

Bron <https://www.kennisnet.nl/artikel/werken-aan-digitale-geletterdheid-zo-doe-je-dat/>

Digitale geletterdheid binnenste buiten | Onderwijsdagen

Bron

<https://www.slideshare.net/allardstrijker/digitale-geletterdheid-binnenste-buiten-onderwijsdagen>

21e eeuwse vaardigheden Digiwijsheid

Mediawijsheid wordt vaak in één adem genoemd met digitale of ict-vaardigheden. Beide begrippen overlappen elkaar deels, maar betekenen toch iets anders.

In de huidige wereld spelen computers en algoritmes een steeds belangrijkere rol. Dat vraagt om begrip van hoe computers werken. Daarmee hebben kinderen straks een betere kans op een baan.

Bron <https://www.mediawijsheid.nl/digiwijsheid/>

Hoe e-wijs ben jij?

Ja, natuurlijk heb je gehoord van Facebook, Twitter en LinkedIn. Weet je ook wat die sociale media inhouden en wat je ermee kan doen? Ontdek het spelenderwijs:

Deze social media game komt uit de online cursus 'Socialiteren: solliciteren via sociale media'. Ook jij hebt dankzij de enorme groei van de sociale media unieke kansen om jezelf positief in beeld te brengen. Zorg ervoor dat je gezien wordt met al je kwaliteiten als toekomstige werknemer. Leer socialiteren!

Je begint met een profiel op Facebook, LinkedIn en Twitter. Als je al een profiel hebt, kijk het dan eens grondig na. Wat leest je toekomstige werkgever als hij je naam intypt in Google? De tweede stap is netwerken: contacten leggen met andere mensen, delen dat je een nieuwe job wil, zelf vacatures zoeken. En als je echt alles uit de kast wil halen, dan bouw je aan je digitaal imago. Wat dacht je van een visueel cv, een eigen blog, of zelfs een eigen website? Dát is pas socialiteren: jezelf in de sociale media presenteren met alle digitale mogelijkheden die er zijn.

Leer er alles over in de online cursus 'Socialiteren: solliciteren via sociale media'. Schrijf je vandaag nog in als [werkzoekende](#) of als [werknemer](#).

Gepost op 16 maart 2017

Bron <https://www.vdab.be/blogs/webleren/2017/03>

De potentiële impact van informele online communicatie op de spellingpraktijk van Vlaamse tieners in schoolcontext

[Home](#) / [Tijdschrift voor Taalbeheersing](#), Volume 38, Number 3

Authors: Vandekerckhove, Reinhild1; Sandra, Dominiek2

Source: Tijdschrift voor Taalbeheersing, Volume 38, Number 3, December 2016, pp. 201-234(34)

Publisher: Amsterdam University Press

Enkel het Abstract - artikel is te kopen

The potential impact of informal computer-mediated communication on the spelling performance of Flemish adolescents in school contexts

In recent decades, all kinds of media have been echoing the concerns of parents and teachers who fear that online chat practices corrupt the writing and especially the spelling skills of youngsters. The main objective of the present study was to assess the potential impact of the informal online writing practices of adolescents on their formal offline spelling performance at school.

2584 school tasks, tests and exams by Flemish secondary school students were analysed for spelling mistakes.

6306 word forms with deviations from the Dutch spelling norms were primarily classified as either classic spelling mistakes versus instances of chat language interference.

The dominant findings relate to the minimal proportion of direct interference from informal chat practices. Students generally do not integrate chat conventions into their school tasks. However, the educational track appears to be a determining variable: students with a vocational training seem to have more trouble to distinguish informal online from formal offline writing repertoires than students in a technical or general secondary school programme.

Finally, the correlation between students' production of classic spelling mistakes and chat language interferences appears to be weak, which suggests that these two types of deviations from the norm spelling might have different grounds.

Keywords: chat conventions; computer-mediated communication; interference; secondary school students; spelling (mistakes)

Bron <http://www.ingentaconnect.com/contentone/aup/tt/2016/00000038/00000003/art00001>

Digitale Vaardigheden (KDDV)

Bron <http://kddv.instruct.nl/>

Geletterdheid in de 21e eeuw

Bron https://issuu.com/stichtinglezen/docs/geletterdheid_in_de_21e_eeuw

You tube

Zoekterm - digitale geletterdheid

- filter - dit jaar

<https://www.youtube.com/results?sp=EgIIBQ%253D%253D&q=digitale+geletterdheid>

Vocvo-bibliotheekcatalogus

Een selectie van documenten aanwezig in de Vocvo-infotheek.

Artikels en e-documenten kun je opvragen – we sturen deze digitaal door.

- Druk op de **BLAUWE titel** en je komt in de [Vocvo-webcatalogus](#):
 - meer informatie over het document
 - de mogelijkheid om het document op te vragen

[c:vocv:12805](#)

8 Profielen van Digitale Ongelijkheden. Onderzoeksrapport in het kader van het IDEALiC onderzoeksproject

[auteur] Mariën, Ilse ; [auteur] Baelden, Dorien. Brussel : Vrije Universiteit Brussel, 2015 ; iMinds - SMIT, 2015. - 35 p.

In het kader van het "radicaal digitaal" programma wil de Vlaamse overheid haar diensten digitaliseren om zoveel mogelijk mensen beter te bedienen. Deze strategie past binnen de meer algemene trend van een toenemende digitalisering van de samenleving.

De voortdurende digitalisering van zowel publieke als private diensten leidt echter tot een verhoogd risico op digitale uitsluiting bij burgers. Om alle burgers goed te bereiken, moet de overheid dus rekening houden met een aantal digitale uitsluitingsmechanismen.

Om meer inzicht te bekomen in deze uitsluitingsmechanismen, beroept de Vlaamse overheid zich op het werk rond digitale uitsluiting van Ilse Mariën. Samen met Dorien Baelden ontwikkelde Ilse Mariën 8 fiches met profielen van digitale ongelijkheden. Deze profielen geven een overzicht van de verschillende factoren die het digitaal mediagebruik van mensen beïnvloeden. Hierbij wordt niet enkel gekeken naar sociaal-economische factoren, maar ook naar een aantal andere factoren zoals autonomie in gebruik, soft skills, zelfvertrouwen, en agency. Op die manier geven deze profielen een genuanceerd beeld van de digitale ongelijkheden die zich voordoen tussen verschillende groepen in de samenleving.

PROFIELEN

- The digital outcasts - media-arme leefwereld, laag zelfvertrouwen en zelfbeeld.
- The hopelessly undigital - sociaal uitgesloten, meegaan moet maar lukt niet.
- The digital fighters - sterk gemotiveerd (maar strugglen), digitale evolutie gaat te snel.
- The smoothly digital - sociaal ingesloten, krijgen en geven digitale ondersteuning.
- The digital all-stars - participeren in alle levensdomeinen, tekenen krijtlijnen uit.
- The unexpected digital masters - anders dan hun peers, zeer hoge autonomie
- The unexpected digital drop-outs - zeer lage motivatie om digital media te gebruiken.
- The digitally self-excluded - media-arme levensstijl, komen voor in alle socio-economische groepen.

[c:vocv:12674](#)

21e eeuwse vaardigheden in het curriculum van het funderend onderwijs

Enschede : SLO Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, 2014. - 128 p.

SLO maakte een conceptueel kader bestaande uit acht vaardigheden: creativiteit, kritisch denken, probleemoplosvaardigheden, communiceren, samenwerken, digitale geletterdheid, sociale en culturele vaardigheden en zelfregulering.

[c:vocv:12253](#)

Adaptiviteit van digitale leermiddelen

[auteur] Reints, Arno ; [auteur] Roll, Holger ; [auteur] Wilkens, Hendriane. Universiteit Utrecht, 2014 ; Expertisecentrum Leermiddelenontwikkeling, 2014. - 161 p.

Onderzoeksrapport

Het onderzoek is uitgevoerd bij 37 leerlingen verdeeld over midden- en bovenbouw van het primair onderwijs en klas 2 havo/vwo van het voortgezet onderwijs. Er hebben 12 meisjes en 25 jongens deelgenomen aan het onderzoek. Wat de digitale leermiddelen betreft, is gekozen voor een viertal digitale leermiddelen / programma's en leertaken op het gebied van Taal/Nederlands.

[c:vocv:11508](#)

Advies over ICT-integratie in het leerplichtonderwijs

Brussel : VLOR, 2013. - 46 p.

AR-AR-ADV-016

Op vraag van minister Pascal Smet formuleerde de Vlor een strategisch advies over de verdere

aanpak van ICT-integratie in het onderwijs. De raad hield daarbij rekening met o.a. mobiele technologie, digitale leermiddelen en de financiering van de ICT-infrastructuur. In de adviesvoorbereiding werden ook relevante externe actoren en belanghebbenden betrokken.

[c:vocv:13367](#)

Allemaal digitaal ? 7 bouwblokken voor een duurzaam e-inclusiebeleid

[auteur] Mariën, Ilse ; [auteur] Van Damme, Sara. - ISBN13 978-2-509-02864-8 Brussel : Politeia, 2016. - 221 p., ill.

De toon over de toekomst van de publieke dienstverlening in Vlaanderen is gezet. Met het Radicaal Digitaal-programma dat gelanceerd werd in 2015 kondigt de Vlaamse overheid een sterke digitaliseringspush aan en stelt ze de digitalisering van alle publieke diensten tegen 2020 voorop. Maar de uitdagingen zijn groot. Heel wat Vlaamse burgers zullen deze nieuwe digitale diensten niet kunnen benutten. Er zal een onderscheid ontstaan tussen diegenen die wel volop voordeel zullen halen uit deze digitale diensten en zij die dit niet kunnen. Er moet daarom ingezet worden op een structurele uitwerking van het project zodat er een breed gedragen Vlaams e-inclusiebeleid wordt ontwikkeld dat de participatie van alle burgers in een digitaal Vlaanderen verzekert.

Met dit boek willen de auteurs een overzicht brengen van een aantal sterke e-inclusiepraktijken in Vlaanderen. Het eerste hoofdstuk licht de meest recente inzichten uit wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen toe. Het gaat dieper in op de noodzaak van een brede visie op e-inclusie.

Daarnaast biedt het hoofdstuk een diepgaand inzicht in de nieuwe risicogroepen van digitale uitsluiting en van de zeven verschillende bouwblokken die nodig zijn om een structureel en duurzaam e-inclusiebeleid uit te bouwen:

- Brede visie op e-inclusie
- Beleid op basis van partnerschappen
- Basisreflex bij innovatie- en digitaliseringsprocessen
- Bouwen op onderzoek
- Betrouwbare en kwaliteitsvolle toegang
- Basiscompetenties verzekeren
- Bouwen aan ondersteuningsnetwerken

De daaropvolgende zeven hoofdstukken brengen per bouwblok een gedetailleerde beschrijving van twee sterke praktijken: één georganiseerd door lokale overheden, en één door socioculturele organisaties of publieke instellingen. Tot slot gaat het besluit van dit boek dieper in op de visie en prioriteiten van het Begeleid Digitaal-project van de Vlaamse overheid en worden er concrete acties en aanbevelingen voor de toekomst geformuleerd.

Voor wie: beleidsmakers en verantwoordelijken uit lokale besturen, verantwoordelijken in bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra, sociale diensten, sociaal culturele organisaties, CAW's, en ieder die actief inzet op e-inclusie.

[c:vocv:13039](#)

Analoog of digitaal ? : inclusief communiceren in de internetsamenleving

[auteur] Goubin, Eric. - ISBN13 978-2-509-02394-0 [paperback] Brussel : Politeia, 2015. - 164 p., ill.

In reeks: Communicatie

Niet alleen in de bedrijfswereld, ook bij de overheid en in de socialprofitsector zet de digitalisering van diensten en informatie zich door. Van het federale tot het lokale niveau besparen verschillende overheidsinstellingen op gedrukte communicatie. Maar hoe kan een overheid ervoor zorgen dat geen enkele bevolkingsgroep uit de boot valt?

De publicatie geeft op een heldere manier mee hoe u alle burgers blijft bereiken en welke communicatiemiddelen u daarvoor nodig hebt.

[c:vocv:12680](#)

[Apps in taallessen. Hoe het gebruik van apps leerlingen kan helpen met hun taalvaardigheid](#)

[auteur] Cornelissen, Rutger ; [auteur] Groenendijk, Ramon. 2015.

In: Levende Talen magazine. - Jrg. 102 (2015), nr. 6, p. 4-8

De digitalisering lijkt ook steeds beter een weg gevonden te hebben naar het taalonderwijs. Bij de moderne vreemde talen wordt al op grote schaal gebruikgemaakt van apps en webtools, zoals bijvoorbeeld WRTS voor het leren van idioom. Maar voor zowel het vreemdetalenonderwijs als voor het vak Nederlands zijn er nog veel meer mogelijkheden.

Een bespreking van de mogelijkheden van het gebruik van apps in het onderwijs Nederlands door Rutger Cornelissen en Ramon Groenendijk, docenten Nederlands.

[c:vocv:12672](#)

[Digitaal problemen oplossen in de 21ste eeuw. Hoe goed zijn mbo'ers toegerust?](#)

[auteur] Christoffels, Ingrid ; [auteur] Steehouder, Paul. - ISBN13 978-94-6052-092-1 s-Hertogenbosch : ECBO, 2015. - 68 p.

Het middelbaar beroepsonderwijs heeft als taak studenten voor te bereiden op arbeidsmarkt, samenleving en vervolgonderwijs. Een uitdaging daarbij is dat de arbeidsmarkt en samenleving snel en ingrijpend veranderen. Hiermee veranderen ook de vaardigheden, vaak omschreven als 21ste-eeuwse vaardigheden, die nodig zijn om goed te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt en in de samenleving in de toekomst.

Deze publicatie richt zich op de 21ste-eeuwse vaardigheid digitaal problemen oplossen bij (jong)volwassenen in het algemeen, en binnen het mbo in het bijzonder.

Met behulp van het PIAAC-onderzoek, internationaal vergelijkend onderzoek naar taal- en rekenvaardigheden en probleemoplossend vermogen, is gekeken hoe Nederland presteert op digitaal problemen oplossen in vergelijking met andere landen, hoe mbo'ers op dit vlak presteren in vergelijking met havisten en vwo'ers, en of er verschillen zijn tussen groepen binnen het mbo. Daarnaast kijken de onderzoekers naar de onderlinge samenhang tussen taalvaardigheid, rekenvaardigheid en digitaal problemen oplossen.

[c:vocv:10925](#)

[Digitale didactiek : kennisontwikkeling voor de onderwijspraktijk](#)

[auteur] Sercu, Lies ; [auteur] Van Pee, Sarah. - ISBN13 978-90-334-8808-5 Leuven/Den Haag : Acco, 2012. - 100 p.

Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek

Een belangrijke verwachting ten aanzien van het onderwijs van vandaag is dat het digitaal geletterde jonge mensen zou afleveren. Dit boek wil leraren, lerarenopleiders en directieleden ondersteunen bij het opmaken van een stand van zaken en het plannen van toekomstgerichte acties ter zake. Het boek bestaat uit twee delen.

Eerst rapporteert het op basis van een studie van de wetenschappelijke literatuur van de laatste 10 jaar over een aantal belangrijke factoren die mee het succes of het falen van de integratie van ICT in het onderwijs bepalen. Vervolgens hertaalt het die inhoud in handzame reflectiewijzers en illustreert ze met voorbeelden uit de onderwijspraktijk. Beide delen samen bieden een inleiding tot de digitale didactiek, die zowel onderwijsonderzoekers als leraren,

lerarenopleiders en directies zal kunnen bekoren.

Lies Sercu is professor in taalverwerving en taaldidactiek aan de KU Leuven (Faculteit Letteren). Tevens is ze voorzitter van de KU Leuven-stuurgroep Vakdidactisch onderzoek en coördinator van de onderzoekseenheid Taal & Onderwijs.

Sarah Van Pee werkte als wetenschappelijk medewerker mee aan deze publicatie. Als master in de taal- en letterkunde werkt ze momenteel als lerares Latijn in het Heilig-Hartinstituut, secundair onderwijs in Heverlee (Leuven).

[c:vocv:11856](#)

[Digitale geletterdheid in het voortgezet onderwijs vaardigheden en attitudes voor de 21ste eeuw](#)

- ISBN13 978-90-6984-660-6 Amsterdam : Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, 2012. - 44 p.

Advies van de KNAW-Commissie Informatica in het voortgezet onderwijs. Digitale geletterdheid is het vermogen digitale informatie en communicatie verstandig te gebruiken en de gevolgen daarvan kritisch te beoordelen.

In de 21ste eeuw behoort digitale geletterdheid tot de basisvaardigheden van de ontwikkelde mens. Het is een voorwaarde om te kunnen functioneren in de informatiemaatschappij. Digitale geletterdheid vraagt, net als taalbeheersing en rekenvaardigheid, om een vormingstraject dat iedereen gedurende langere tijd moet doorlopen. Het onderwerp hoort daarom in het onderwijs thuis. De huidige vakken op dit gebied zijn in veel opzichten onder de maat en bereiden de leerlingen niet op de informatiemaatschappij voor. De overheid moet dringend werk maken van een algehele herziening van het voortgezet onderwijs in de digitale informatie en communicatie. Anders blijft Nederland achter bij vergelijkbare landen en komt onze koppositie als kennis- en innovatie-economie in gevaar.

[c:vocv:11530](#)

[Digitale leesvaardigheid PISA 2009 + bijlage](#)

Brussel : Departement Onderwijs en Vorming. Strategische Beleidsondersteuning, 2012. - 68 p.; 26 p.

Het rapport bevat de Vlaamse resultaten voor digitale leesvaardigheid bij 15-jarigen, gemeten door het eRA-onderzoek (electronic Reading Assessment). Dit onderzoek is een onderdeel van PISA 2009.

PISA (Programme for International Student Assessment) is een driejaarlijks onderzoek van de OESO (Organisatie voor economische Samenwerking en Ontwikkeling) naar leesvaardigheid, wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid.

De focus lag in 2009 op leesvaardigheid. De test met elektronisch leesmateriaal vormt een aanvulling op het lezen op papier dat traditioneel bekeken wordt in het PISA-onderzoek.

Coördinatie Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming Departement Onderwijs & Vorming Afdeling Strategische Beleidsondersteuning Samenstelling Universiteit Gent Faculteit Psychologische & Pedagogische Wetenschappen Vakgroep Onderwijskunde: promotor Prof. Dr. M. Valcke, copromotoren Prof. Dr. H. Van Keer, Prof. Dr. J. Van Braak, Wetenschappelijk medewerkers: Inge Demeyer, Lisa Dewulf, Fauve De Backer, Nele Warlop.

[c:vocv:4397](#)

[Digitale vaardigheden : geletterdheid in de informatiesamenleving](#)

[auteur] Steyaert, Jan. - ISBN 90-346-3897-9 Den Haag : Rathenau Instituut, 2000. - 84 p.

Met lit. lijst en bijl. - Programma informatie- en communicatie- technologie

In reeks: Werkdocument ; 76

In dit boek analyseert J. Steyaert welke vaardigheden nodig zijn om volwaardig deel te kunnen nemen aan de kennissamenleving. Hij beschrijft hoe deze vaardigheden zich verhouden tot de nieuwe technologie en waar nu precies onze aandacht naar zou moeten uitgaan om geen kloof te laten tussen digitaal geletterden en ongeletterden. Hij gaat hierbij ook in op de zogenaamde 'Big Six', een kader dat ontwikkeld is door Eisenberg en Berkowitz. Zij gaan uit van verschillende fasen van informatiegebruik, beginnend bij de omschrijving van de taak en eindigend in de evaluatie van het proces.

[c:vocv:11234](#)

[Etmaal van de Communicatiewetenschap 2013 - Is doorstroom het antwoord? Van basisvaardigheden naar mediawijsheid: drempels en beproevingen binnen een e-inclusie initiatief](#)

[auteur] Kaniki Masengo, Kelia ; [auteur] Mariën, Ilse. Rotterdam : Erasmus Universiteit, 2013. - 13 p.

Het verwerven van knoppenkennis en het aanleren van basisvaardigheden staan centraal in e-inclusie initiatieven die focussen op het ondersteunen en digitaal insluiten van maatschappelijk kwetsbare individuen en groepen. Volwaardige participatie aan de informatiesamenleving vereist echter een kennis- en vaardigheidsniveau dat het puur operationele overstijgt.

Doorstroom naar aanvullende opleidingstrajecten wordt in het e-inclusie werkveld gezien als een mogelijk antwoord hierop en omvat het deelnemen aan ICTgerelateerde opleidingen binnen het formeel onderwijsaanbod voor volwassenen.

Deze paper onderzoekt of doorstroom wel degelijk een strategische oplossing is voor het verbreden en verdiepen van de digitale vaardigheden van kwetsbare individuen en groepen. In het theoretische deel worden de aspecten participatie, leren en leerdrempels uiteengezet en gerelateerd aan digitale vaardigheden. Het empirisch deel omvat de resultaten van diepte-interviews met bezoekers en cursisten van digidak een e-inclusie initiatief dat actief is binnen een twintigtal gemeenten in de Belgische provincies Antwerpen en Limburg en geeft verschillende inzichten aan in de concrete noden en behoeften wat betreft doorstroom.

[c:vocv:13311](#)

[Geletterdheidsmodules bij de diplomagerichte opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs - Servicedocument](#)

Brussel : Stuurgroep Volwassenenonderwijs, 2016. - 19 p.

Geletterdheidscompetenties betreffen competenties inzake taal, cijfers, grafische gegevens en ICT. Het 'Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen' definieert geletterdheid als volgt: Geletterdheid omvat de competenties om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken.

Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT.

Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en nodig om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen en bij te kunnen leren.

[c:vocv:6134](#)

[ICT-geletterdheid bij kansengroepen : eindrapport ESF-project](#)

[auteur] Buyckx, Saskia ; [auteur] Luts, Luk ; [auteur] Van Roy, Goele. Leuven : Centrum Basiseducatie Leuven, 2004. - 42 p.

Doelstelling 3 - zwaartepunt 6. - Met bijl.

Dit is het eindverslag van een ESF-project dat tussen 2002 en 2004 gelopen heeft op Open

School Leuven.

In dit project werden allerlei strategieën en methodieken ontwikkeld om:

- de instroom van cursisten in de opleidingen NT1 en wiskunde te verbeteren;
- ICT als leermiddel te integreren in de opleidingen NT1 en wiskunde;
- de sleutelcompetentie 'Omgaan met informatietechnologie' te integreren in de verschillende opleidingen van het centrum;
- anderstaligen te bedienen met een aangepaste PC cursus.

[c:vocv:12931](#)

ICT-monitor 2015 burgers. Digitale geletterdheid, vaardigheden en inclusie

Brussel : Vlaamse overheid, 2015. - 119 p.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering wil via een reeks ICT-monitoren de digitale omgeving, relevant voor het Vlaamse beleid, in kaart brengen. Voorliggende monitor zoekt in op een veel aangehaalde doelstelling uit het Vlaamse Regeerakkoord 2014-2019: het stimuleren van de digitale geletterdheid en van de vaardigheden bij alle burgers of het minimaliseren van de digitale kloof. De indicatoren werden geselecteerd op basis van de Europese Digitale Agenda. Ze betreffen de toegang van huishoudens tot ICT en de bijhorende drempels; het algemeen gebruik van internet in het algemeen of van mobiel internet; de operationele vaardigheden om gebruik te maken van internet, en het effectieve gebruik van internet voor informatieverwerving, communicatie, inhoudscreatie, veiligheid, probleemoplossing en ontspanning.

De digitale kloof werd onderzocht voor een aantal kenmerken. Voor huishoudens zijn dat het gezinstype (geen kinderen, kinderen; éénoudergezin) en het gezinsinkomen. Voor individuen zijn dat de leeftijd, het opleidingsniveau, het gezinsinkomen en het land van geboorte (België, buiten België, niet-EU).

De grafieken betreffen de evolutie over de totale bevolking, de evolutie over en de verschillen tussen de doelgroepen; en de positionering van het Vlaamse Gewest binnen de rest van de EU28, EU15 en tegenover de buurlanden.

De cijfers zijn afkomstig van de enquête voor ICT- en internetgebruik van Eurostat bij huishoudens van 16- tot 74-jarigen. De Belgische data worden verzameld en verkregen via de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium (ADS-SB).

[c:vocv:12400](#)

ICT use and achievement in three European countries : what does PISA tell us?

[auteur] Steffens, Karl. - 2014.

In: European Educational Research Journal - EERJ. - 2014 Vol. 13 (5), p. 553-562

During the last decade, in many European countries large investments were made to foster the use of information and communication technology (ICT) in education with the expectation that ICT would make teaching and learning more effective. This would, for example, become evident in scores obtained by students in the Programme for International Student Assessment (PISA).

PISA studies show, however, that PISA achievements do not increase with ICT use. The question for research is why high-frequency ICT use tends to be related to lower PISA achievements. To answer this question, the author has looked at PISA results published by the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) as well as at the results of his own analyses of PISA data. While it seems that ICT use as well as PISA achievements are related to cultural capital, the findings are not clear-cut and vary among the three European countries chosen for investigation.

[c:vocv:12514](#)

[Laaggeletterden : achterblijvers in de digitale wereld ? Vaardigheden van burgers en aanpassingen door overheden](#)

[auteur] Baay, Pieter ; [auteur] Buisman, Marieke ; [auteur] Houtkoop, Willem. s-Hertogenbosch : ECBO, 2015 ; Stichting Lezen & Schrijven, 2015. - 52 p.

De digitale dienstverlening groeit. In 2017 moeten alle zaken van de overheid digitaal kunnen worden afgehandeld. Daarmee groeien ook de eisen aan digitale vaardigheden van burgers. Het is daarbij de verantwoordelijkheid om condities te creëren om voor iedereen toegankelijk te zijn. In opdracht van Stichting Lezen & Schrijven deed ecbo onderzoek naar de digitale vaardigheden van Nederlandse burgers en identificeerde de groep burgers die over onvoldoende vaardigheden beschikken.

Ook is onderzocht hoe semi-overheden (digitale) dienstverlening inrichten voor laaggeletterden en in hoeverre overheidswebsites toegankelijk gemaakt zijn voor laaggeletterde volwassenen.

[Download hier](#)

[c:vocv:13334](#)

[Maak samen de klik. Werken aan digitale vaardigheden bij laaggeletterde nieuwkomers](#)

[auteur] Jordens, Kathelijne ; [auteur] Schiepers, Mariet ; [auteur] Maes, Christina. - ISSN 1381-8201 2016.

In: Les. - Jrg. 34 (2016), nr. 199 ; p. 42-44

Laaggeletterde nieuwkomers vormen een kwetsbare groep. Niet alleen het verwerven van een nieuwe taal, ook het adequaat kunnen gebruiken van digitale hulpmiddelen en diensten stelt hen voor heel wat uitdagingen. Iemand die niet of amper kan lezen en schrijven, lijkt al snel vast te lopen in onze sterk gedigitaliseerde maatschappij.

Tegelijkertijd is het de vraag of elke laaggeletterde nieuwkomer wel zo onbeholpen is als we soms denken. Is elke laaggeletterde inburgeraar ook een echte digibeet? Of kan hij al heel wat, maar heeft hij specifieke behoeften?

In dit artikel beschrijven de auteurs resultaten van een kleinschalig onderzoek naar de digitale geletterdheid van laaggeletterde inburgeraars.

[c:vocv:12751](#)

[Measuring digital skills. From digital skills to tangible outcomes project report](#)

[auteur] van Deursen, Alexander J.A.M. ; [auteur] Helsper, Ellen J. ; [auteur] Eynon, Rebecca. University of Oxford, 2014 ; London School of Economics, 2014 ; University of Twente, 2014. - 50 p.

In het Verenigd Koninkrijk werd een digital heat map gebruikt om aan te geven welke delen van de bevolking over te weinig digitale competenties dreigen te beschikken om volwaardig te functioneren in de 21ste-eeuwse maatschappij. Het is erg interessant om na te gaan welke indicatoren bij dit onderzoek werden gebruikt om de digitale kloof in kaart te brengen.

Op basis van onderzoek van de Universiteit van Twente en de London School of Economics and Political Science werd een instrument ontwikkeld waarbij de respondenten moeten aangeven hoe goed ze bepaalde handelingen ze met moderne technologie kunnen uitvoeren of hoe zelfzeker ze zich daarbij voelen. De volgende indicatoren bleken de sterkste informatieve en voorspellende waarde te hebben. Inspirerend voor het onderwijs van de 21ste eeuw?

[c:vocv:12469](#)

[Media Didactica - Werkboek mediawijsheid voor lerenden, leraren en lerarenopleiders](#)

[auteur] Driesen, A. ; [auteur] Meeus, Wil ; [auteur] T'Sas, Jan ; [auteur] Van Ouytsel, Joris. -

ISBN13 978-90-486-0385-5 Brugge : die Keure, 2014. - 144 p.

- Hoe kritisch gaan kinderen en jongeren om met informatie op het web?
- Wat moeten leraren weten om hun leerlingen mediawijzer te maken?
- Hoe integreren lerarenopleiders mediawijsheid het best in de didactiek?

Een antwoord op deze vragen vind je in Media Didactica.

Deze uitgave is het allereerste complete referentiekader dat inzicht geeft in alle aspecten van mediawijsheid en tegelijk het denken daar rond stimuleert. Het biedt een duidelijk gestructureerd raamwerk van leerlijnen voor mediawijs onderwijs. Media Didactica is daarnaast ook een gebruiksinstrument. Het biedt u de mogelijkheid om mediawijsheid in kaart te brengen, leerbehoeften te ontdekken en ontwikkelingstrajecten uit te stippelen.

Op de website www.mediadidactica.be kunnen de gebruikers het ontwikkelingsinstrument digitaal raadplegen.

[c:vocv:9999](#)

Mediageletterdheid in een digitale wereld

[auteur] Moreas, Marie-Anne ; [auteur] Pickery, Jan. Brussel : Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2011. - 141 p.

SVR-Studie 2011/1

De SCV-survey is een jaarlijkse survey bij een representatieve steekproef van Nederlandstalige inwoners van het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De survey peilt naar waarden, opvattingen en overtuigingen van Vlamingen met betrekking tot maatschappelijk- en beleidsrelevante thema's. In 2010 bevatte de SCV-survey een uitgebreide module over media- en ICT-bezit en -gebruik. Naar aanleiding van de aandacht voor het thema mediageletterdheid in het beleid en in de SCV-survey vormde de Studiedienst van de Vlaamse Regering een onderzoeksnetwerk met Vlaamse universiteiten om de surveygegevens te analyseren.

Het boek bevat het resultaat van die gezamenlijke onderzoeksinspanningen en presenteert vijf artikels over de verschillende aspecten van mediageletterdheid in Vlaanderen.

Die artikels werden zowel geschreven door medewerkers van de Studiedienst van de Vlaamse Regering als door onderzoekers van de verschillende Vlaamse universiteiten.

[Download hier](#)

[c:vocv:12729](#)

Mediawijsheid en tekstbegrip aanbrengen: kan (K)iK dat ook digitaal?

[auteur] Simons, Mathea ; [auteur] Daemen, Kaat ; [auteur] Hiel, Fien ; [auteur] T'Sas, Jan ; [auteur] Van Pee, Jesse. Antwerpen : Universiteit Antwerpen, 2015. - 166 p.

Het leesbevorderingsproject Kranten in de Klas (KiK) laat sinds het schooljaar 2003-2004 scholieren uit het lager en secundair onderwijs kennismaken met het Vlaamse krantenaanbod.

Om het project beter af te stemmen op de technologische evoluties binnen het medialandschap enerzijds en de noden van leerkrachten en leerlingen anderzijds, werd een evaluatieonderzoek uitgevoerd in het voorjaar van 2015.

De nadruk in dit onderzoek lag op het digitale aanbod en op de variatie en de complementariteit in het aanbod van nieuwsmedia dat jongeren vandaag kunnen consulteren.

[c:vocv:11741](#)

Meetinstrumenten voor sociale competenties, metacognitie en advanced skills

[auteur] Ledoux, G. ; [auteur] Meijer, J. ; [auteur] van der Veen, I. ; [auteur] Breetvelt, I.. - ISBN13 9789068139648 - Amsterdam : Kohnstamm Instituut, 2013. - 153 p.

Het gaat in het onderwijs niet alleen om taal en rekenen, maar ook om vakoverstijgende competenties die nodig zijn voor het functioneren in de samenleving. Voorbeelden zijn sociale en communicatieve vaardigheden, toepassen van leerstrategieën, problemen oplossen, ICT-geletterdheid.

In dit onderzoek is nagegaan welke meetinstrumenten er bestaan om het niveau van dit type vaardigheden te bepalen, en hoe bruikbaar deze zijn voor scholen. Ook is nagegaan hoe ze te ordenen zijn vanuit de begrippen sociale competenties, metacognitie en advanced skills.

[c:vocv:13229](#)

[Op zoek naar digitale meerwaarde. Technologie Ondersteund Leren met het media-atelier](#)

[auteur] Hendrickx, Petra. - ISSN 1381-8201 2016.

In: Les. - Jrg. 34 (2016), nr. 198 ; p. 10-12

Al langere tijd zet het Centrum voor volwassenenonderwijs GO! CVO Antwerpen in op Technologie Ondersteund Leren. Om het professionaliseringsaanbod verder uit te werken en te stroomlijnen, richtte het in 2013 het media-atelier op.

Dit is een interne, ondersteunende dienst voor docenten, medewerkers en cursisten om de integratie van technologie en multimedia in (online) lessen te bevorderen.

Het media-atelier zoekt daarbij een antwoord op een schijnbaar eenvoudige vraag: welke meerwaarde hebben digitale toepassingen en multimedia voor ons onderwijs?

In dit artikel vertaalt Jeroen Hendrickx in vogelvlucht de voorlopige resultaten van de zoektocht in tien adviezen.

[c:vocv:13288](#)

[Op zoek naar een inburgeringstraject dat klikt. Onderzoek naar digitale geletterdheid bij laaggeletterde anderstalige nieuwkomers](#)

[auteur] Droogmans, Annelies ; [auteur] Jordens, Kathelijne ; [auteur] Maes, Christina ; [auteur] De Cuyper, Peter ; [auteur] Schiepers, Mariet. - ISBN13 9789055506026 Brussel : Steunpunt Inburgering en Integratie, 2016. - 77 p.

In opdracht van het Steunpunt Inburgering en Integratie

Naast het verwerven van het Nederlands vormt ook het adequaat kunnen gebruiken van digitale hulpmiddelen een uitdaging voor laaggeletterde nieuwkomers.

Uit een onderzoek van CTO en HIVA bleek al snel dat zelfs de minst geletterde cursisten toch digitaal actief zijn. Maar zijn zij daarmee voldoende zelfredzaam? En hoe kunnen we daarop inspelen? Lees er meer over in het rapport

[c:vocv:12309](#)

[Rapportage onderzoek Educatieve Kaart Laaggeletterdheid](#)

Samen werken aan oplossingen SWO, 2013. - 80 p.

Onderzoek Educatieve Kaart In opdracht van het ministerie heeft het Steunpunt taal en rekenen volwasseneneducatie het onderzoek Educatieve Kaart Laaggeletterdheid laten uitvoeren. Het resultaat is een foto van het aanbod voor volwassenen op het gebied van Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Vanwege de enorme omvang van een dekkend landelijk onderzoek zijn keuzes gemaakt die hieronder worden toegelicht.

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen: Landelijk: steekproef onder bedrijven; Landelijk: het aanbod van de ROC's; Landelijk: niet bekostigde onderwijsaanbieders; In drie regio's het overig aanbod (inclusief informeel en non formeel)

In het kader van Taal voor het Leven heeft de Stichting Lezen & Schrijven een vragenlijst gemaakt waarmee zij in de zes TvHL regio's de situatie qua aanbod in beeld hebben gebracht. Na overleg hebben we daarom besloten de regio's voor het onderzoek educatieve kaart buiten deze 6 regio's te kiezen om dubbele kosten en dubbel bevragen van partijen zoveel mogelijk te voorkomen. Keuze is gemaakt voor de regio's Achterhoek (landelijk gebied zonder grote steden), Zuidoost Friesland (landelijk gebied met twee grote gemeenten) en Midden Noord Brabant (Tilburg, zesde grootste stad van Nederland, en omliggende gemeenten).

[c:vocv:10417](#)

[The Skills for Life survey : A national needs and impact survey of literacy, numeracy and ICT skills](#)

[auteur] Williams, Joel. Great Britain : Dept. for Education and Skills, 2003. - 302 p.

Basic skills tests (based on the National Standards for adult basic skills) were carried out between June 2002 and May 2003, on a sample of over eight thousand adults normally resident in England. The tests were combined with a background questionnaire (social survey).

This report provides many detailed statistics but some of the the main findings are noted below. 44 per cent of the respondents achieved Level 2 or above in the literacy assessment, but 16 per cent were classified at Entry level 3. In the numeracy test, 25 per cent achieved Level 2 or above, but 47 per cent were classified at Entry level 3 or below. Overall, 47 per cent were classified at Entry level 3 or below, in either literacy or numeracy, and only 18 per cent achieved Level 2 or above for both literacy and numeracy.

[c:vocv:13221](#)

[Sleutelcompetenties. Bouwstenen voor leren en leven](#)

Brussel : Federatie basiseducatie, 2016 ; Vocvo vzw, 2016. - 10 p.

In Vlaanderen is nog steeds 1 op 7 volwassenen laaggeletterd (PIAAC, 2013). De opdracht en de uitdaging van de sector Basiseducatie ligt in het versterken van de sleutelcompetenties van cursisten en het terugdringen van de laaggeletterdheid.

De cursisten zijn de drijfveer voor onze organisatie. Het zijn volwassenen die verschillende rollen in de samenleving opnemen en ervaringen meebrengen: ze werken, voeden kinderen op, winkelen, bezoeken de dokter, gebruiken het openbaar vervoer ...

Maar de samenleving stelt aanzienlijk hoge eisen aan onze laaggeletterde cursisten. Ze krijgen moeilijke brieven van verschillende instanties, moeten tabellen interpreteren, digitale vaardigheden beheersen, De uiteindelijke behoefte van de cursist is om zelfstandig te functioneren in zijn dagelijkse leven. Sleutelcompetenties beheersen is daarvoor een noodzaak. Daarom zijn ze van essentieel belang in onze trajecten. Ze zitten in elke opleiding vervat. Sleutelcompetenties zijn essentieel in Basiseducatie, omdat ze de kern van de visie, de identiteit en de bestaansreden van de sector vertalen in een concrete, na te streven competentieverhoging bij de cursisten.

[Download hier](#)

[c:vocv:10124](#)

[Succesvol digitaal leren voor laagopgeleiden](#)

[auteur] de Greef, M.. - ISSN 1571-13512 2011.

In: Alfa-nieuws. - jrg. 14 (2011), nr. 4 ; p. 6-8

Ook onder laagopgeleiden is er interesse voor digitaal leren en uit onderzoek in verschillende landen blijkt dat digitaal leren in principe ook succesvol kan zijn. Om erachter te komen waar digitale programma's aan moeten voldoen om de basisvaardigheden van laagopgeleide cursisten te verbeteren, liet Stichting Expertisecentrum ETV een onderzoek uitvoeren naar welke randvoorwaarden en ondersteuningsvormen de meeste kans hebben op succes.

[c:vocv:12770](#)

[**The digital turn. How the internet transforms our existence**](#)

[auteur] Westera, Wim. - ISBN13 978-1-4772-5033-4 2015. - 310 p.

In The Digital Turn beschrijft Wim Westera, hoogleraar Digitale Media van het Welten-instituut, de invloed van de digitale revolutie op de manier waarop wij ons leven inrichten. The Digital Turn analyseert hoe de technologieën van Twitter, Apple, Facebook, Google en anderen ons gedrag veranderen, en onze sociale interacties, de economie, en ons denken beïnvloeden. Een superieure mediageletterdheid is vereist om de wereld nog te kunnen begrijpen.

[c:vocv:13011](#)

[**De toekomst begint vandaag : 21ste-eeuwse vaardigheden in het beroepsonderwijs**](#)

[auteur] Christoffels, Ingrid ; [auteur] Baay, Pieter. - ISBN13 978-94-6052-098-3 s-Hertogenbosch : ECBO, 2016. - 84 p.

Van de huidige banen in Nederland verdwijnt volgens voorspellingen de komende twintig jaar bijna de helft. Een gevolg van computerisering en andere megatrends in de samenleving. Daardoor zal ook het werk dat behouden blijft van karakter veranderen. Tegelijk zullen nieuwe banen ontstaan. Niemand weet nog hoe die eruit gaan zien. Maar duidelijk is al wel dat de werknemer van straks over meer en/of andere kwaliteiten zal moeten beschikken dan voorheen. Over die 21ste-eeuwse vaardigheden wordt veel gesproken. Maar waar gaat het precies om?

Deze publicatie geeft daar antwoord op. Ingrid Christoffels en Pieter Baay schetsen aan de hand van literatuuronderzoek welke veranderingen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij op ons afkomen. En welke eisen die ontwikkelingen stellen aan werknemers en burgers van de toekomst. Dat komt samen in een set 21ste-eeuwse vaardigheden die in het bijzonder relevant zijn voor het beroepsonderwijs. De toekomst begint vandaag is bedoeld als wegwijzer en vraagbaak voor professionals uit het beroepsonderwijs.

De publicatie gaat uitvoerig in op de aard en inhoud van de belangrijkste 21ste-eeuwse vaardigheden. Bespreekt onderzoek naar enkele van deze vaardigheden. En gaat in op hoe die in de soms overvolle curricula van het beroepsonderwijs toch een stevige plek kunnen krijgen. Om op die manier studenten optimaal voor te bereiden op de toekomst. Een uitdaging van formaat, want: die toekomst begint vandaag!

[Download hier](#)

[c:vocv:12256](#)

[**Toppers, Leermeesters en Internationale Projecten - De opbrengst van 2014**](#)

Lelystad : Learn for Life, 2014. - 60 p.

Toppers zijn volwassenen die geen doorsnee leercarrière doorliepen, maar die met creativiteit en doorzettingsvermogen barrières overwonnen om zichzelf te ontwikkelen. Dit jaar zijn er drie deelnemer categorieën: - Jongvolwassenen tussen 18-27 jaar die bijzondere stappen zetten om via leren een breder toekomstperspectief voor zichzelf te creëren - Volwassenen die aan hun digitale basisvaardigheden werken - 50-plussers die werken en blijven leren of die weer gaan leren om te gaan werken.

[c:vocv:12803](#)

[Van digitale kloof naar digitale inclusie : Naar een duurzame ondersteuning van e-inclusie initiatieven in Vlaanderen](#)

[auteur] Mariën, Ilse ; [auteur] Vleugels, Chris. Brussel : Vrije Universiteit Brussel, 2011. - 11 p.

Artikel uit Tijdschrift voor Communicatiewetenschap, 2011, 39(4):104-119

Dit artikel focust op de evolutie van de digitale kloof en de manier waarop middenveldorganisaties hierop een antwoord bieden via e-inclusie initiatieven.

In het empirisch onderzoek worden initiatieven bevraagd over

- 1) hun modus operandi;
- 2) hun pedagogische aanpak; en
- 3) hun lokale inbedding en duurzaamheid.

Aanvullend werden brainstormsessies met diverse stakeholders georganiseerd waarin nagedacht werd over beleidsmaatregelen voor huidige drempels.

[c:vocv:12547](#)

[Werken aan ict-geletterdheid](#)

[auteur] van den Hurk, Arno. 2015.

In: Profiel. - Jrg. 24 (2015) nr. 5, p. 6-9

[c:vocv:13081](#)

[White paper e-Inclusie in Vlaanderen : een toekomstvisie](#)

Brussel : Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid, 2016. - 29 p.

Het doel van deze white paper is om de huidige beleidsactoren een aantal concrete aanbevelingen aan te reiken om een duurzaam e-inclusiebeleid te realiseren.

Deze aanbevelingen voor het lokaal, Vlaams en federaal beleid zijn:

1. zet in op transversale, overkoepelende partnerschappen tussen federaal, Vlaams en lokaal niveau en over de verschillende beleidsdomeinen heen;
2. ontwikkel een beleid vanuit een brede visie op e-inclusie, gebaseerd op een continuüm van profielen van digitale uitsluiting tot digitale insluiting;
3. verplicht een aantal basisreflecties bij de ontwikkeling van een digitale dienstverlening. Hou rekening met een diversiteit aan digitale profielen bij de start van de ontwikkeling van een digitale dienst (User centered design);
4. stimuleer onderzoek dat een toekomstgericht e-inclusief beleid kan ondersteunen;
5. garandeer betaalbare en kwaliteitsvolle toegang door ondersteunende maatregelen uit te werken rond infrastructuur en kwaliteitsvolle openbare computerruimtes;
6. ondersteun vormingsactoren in alle beleidsdomeinen, zowel binnen formele als informele vormingsinitiatieven, om hun vormingsaanbod te diversifiëren en af te stemmen op de referentiekaders rond mediawijsheid en geletterdheid;
7. voorzie stimulansen rond vorming en beleid voor intermediaire organisaties die ondersteuningsnetwerken kunnen vormen voor kwetsbare groepen op digitaal vlak.

We richten ons met bovenstaande aanbevelingen tot de beleidsdomeinen:

- op federaal niveau: digitale agenda, privacy en maatschappelijke integratie.
- op Vlaams niveau: bestuurszaken, armoede, innovatie, gelijke kansen, cultuur, media, welzijn, onderwijs, werk en (sociale) economie
- op lokaal niveau: alle persoonsgebonden beleidsdomeinen

Website

[c:vocv:12750](#)

De digitale kloof in kaart gebracht

<http://duurzaamonderwijs.com/2015/10/19/de-digitale-kloof-in-kaart-gebracht/>

In het Verenigd Koninkrijk werd een digital heat map gebruikt om aan te geven welke delen van de bevolking over te weinig digitale competenties dreigen te beschikken om volwaardig te functioneren in de 21ste-eeuwse maatschappij.

Het is erg interessant om na te gaan welke indicatoren bij dit onderzoek werden gebruikt om de digitale kloof in kaart te brengen.

Op basis van onderzoek van de Universiteit van Twente en de London School of Economics and Political Science werd een instrument ontwikkeld waarbij de respondenten moeten aangeven hoe goed ze bepaalde handelingen ze met moderne technologie kunnen uitvoeren of hoe zelfzeker ze zich daarbij voelen.

De volgende indicatoren bleken de sterkste informatieve en voorspellende waarde te hebben. Inspirerend voor het onderwijs van de 21ste eeuw?

[c:vocv:13287](#)

K - point

Geel : Onderzoeks- en kenniscentrum inclusie & ICT - Thomas More.

In: <http://www.k-point.be/>

K-point is een interdisciplinaire onderzoeksgroep waar humane wetenschappers en mensen uit praktijk-georiënteerde disciplines samenwerken aan het realiseren van ICT-toepassingen met als doel maatschappelijk kwetsbare groepen optimaal te laten participeren aan onze samenleving.

Technologie in het algemeen, en ICT in het bijzonder, is voor K-Point een uitgelezen hulpmiddel tot inclusie voor kansengroepen en mensen met functiebepervingen.

K-point voert en stimuleert onderzoek op de kruising van ICT, inclusie en kansengroepen. Het team stelt de kennis die via onderzoek ontwikkeld wordt ten dienste van de sociale organisaties en het werkveld dat met maatschappelijk kwetsbaren werkt. Het centrum ondersteunt organisaties en beleidsmakers bij het implementeren van een inclusief beleid.

[c:vocv:7785](#)

LINC vzw

In: <http://www.linc-vzw.be/>

Ons team werkt enthousiast rond Lezen, INformatie en Communicatie. We zijn een beweging binnen het sociaal-culturele vormingswerk voor volwassenen en ijveren ervoor om zoveel mogelijk mensen bij de kennismaatschappij te betrekken. Dat doen we door projecten op te zetten rond leesbevordering, maar ook door mensen vertrouwd te maken met de digitale wereld. Voorlezen Oud en jong kunnen enorm genieten van voorlezen. Peuters die vrolijk mee miauwen met de poes uit het boekje of met open mond zitten te luisteren naar een verhaal. Ouderen die zich met een glimlach om de lippen laten onderdompelen in verhalen uit de oude doos of pareltjes van hedendaagse schrijvers.

Al jaren probeert LINC (voor)lezen zoveel mogelijk in de kijker te zetten via recensies, lezingen en voorleespunten. Mediawijsheid en e-inclusie Computers en nieuwe media raken stilaan zo ingeburgerd dat het gevaar bestaat dat mensen die er niet zo bedreven mee zijn over het hoofd

worden gezien.

LINC wil graag iedereen de tools en een gezonde dosis vertrouwen aanreiken om deel te kunnen nemen aan de informatiesamenleving. Geïnteresseerden kunnen zich abonneren op onze maandelijkse nieuwsbrief. Daarin bundelen we nieuws en praktische tips over voorlezen en nieuwe media.

ZOEKRESULTATEN VOOR “ geletterdheid”

- <http://www.linc-vzw.be/search/node/geletterdheid>

[c:vocv:12464](#)

Media didactica

In: <http://www.mediadidactica.be/>

Met Media Didactica kunnen lerenden, leraren én lerarenopleiders hun mediawijsheidscompetenties analyseren, evalueren en ontwikkelen. Dat kan individueel gebeuren of in teamverband. Op basis hiervan kunnen ze hun eigen vormingsbehoeften definiëren en een persoonlijk leertraject uitstippelen. Bovendien biedt het kader een compleet overzicht van mediawijze competenties voor alle lerenden binnen of buiten schoolverband. Media Didactica is het allereerste complete referentiekader dat inzicht geeft in alle aspecten van mediawijsheid en tegelijk het denken daar rond stimuleert. Het biedt een duidelijk gestructureerd raamwerk van leerlijnen voor mediawijs onderwijs.

[c:vocv:11304](#)

Mediawijs

In: <http://www.mediawijs.be/>

Mediawijs.be is het Vlaamse Kenniscentrum Mediawijsheid van de Vlaamse overheid en iMinds vzw. Mediawijs.be helpt de inwoners van Vlaanderen en Brussel om bewust, actief, kritisch en creatief media te gebruiken om deel te nemen aan onze maatschappij. Daarvoor start Mediawijs.be overleg, netwerken en samenwerkingen tussen en met het Vlaamse mediawijsheidsveld, inspireert Mediawijs.be het Vlaamse mediawijsheidsveld met vorming, kennisdeling en praktijkontwikkeling, stimuleert Mediawijs.be mediawijs gedrag bij de burger met informatie en campagnes, houdt Mediawijs.be de vinger aan de pols van de ontwikkelingen in alle vormen van media en mediawijsheid, en speelt Mediawijs.be een actieve rol in de visie- en beleidsontwikkeling over mediawijsheid in Vlaanderen, Brussel en Europa.

[c:vocv:11434](#)

Mediawijzer

In: <http://www.mediawijzer.net/>

Media spelen een steeds belangrijkere rol in onze samenleving. Media zijn overal en hun maatschappelijke impact is groot. Op deze site vindt u allerlei informatie op het gebied van mediawijsheid; het vinden, begrijpen en maken van media in een door media gedomineerde samenleving.

[c:vocv:11776](#)

MICTIVO

OBPWO-project 11.02

In: <http://www.mictivo.be/mictivo/Home.html>

MICTIVO staat voor Monitor ICT-Integratie in het Vlaamse Onderwijs.

Dit is een project in opdracht van de Vlaamse Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, Pascal Smet. Dit project wordt uitgevoerd door onderzoekers en promotoren van de Universiteit Gent, Hogeschool-Universiteit Brussel en KU Leuven. De onderzoekers, aangesteld op dit project, zijn Stephanie Kerckaert - HUB, onderzoeksgroep Educational Research and Development dr. Bram Pynoo - Universiteit Gent, Vakgroep Onderwijskunde De promotoren van dit project zijn: Prof. dr. Johan van Braak - Universiteit Gent dr. Katie Goeman - HUB-Ehsal Prof. dr. Jan Elen en Prof. dr. Geraldine Clarebout - KU Leuven

[c:vocv:12735](#)

[Online geletterdheid](#)

In: <https://www.leraar24.nl/video/6085#tab=0>

Iedereen kent het wel: je vult een zoekterm in op Google en wordt overspoeld door linkjes en filmmateriaal. Het internet is een enorme bron van informatie, maar ook van afleidingen en zijsporen.

Onze leerlingen ervaren dat niet minder dan volwassenen, ook al lijken ze heel internetvaardig. Uit onderzoek (PISA 2006) blijkt echter dat bijna een vijfde van de deelnemende leerlingen onvoldoende scoort op het begrijpen van informatie op internet. Dit is niet dezelfde groep als de groep die uitvalt op begrip van gewone schoolboekteksten. Tekstbegrip is een belangrijk onderdeel van het curriculum voor het vak Nederlands, maar online tekstbegrip krijgt weinig aandacht en dat moet veranderen.

[c:vocv:11202](#)

[OVM : onderwijs van morgen](#)

In: <http://onderwijsvanmorgen.nl/>

Zoekterm 'digitale geletterdheid'

<http://www.onderwijsvanmorgen.nl/?s=digitale+geletterdheid>

Wij schrijven over de laatste nieuwtjes en ontwikkelingen over het Onderwijs van Morgen. En gaan daarover graag met u in discussie, dus laat uw reactie achter. Heeft u zelf een idee voor een artikel op Onderwijs van Morgen? Een site die we niet mogen missen? Een prachtige video? Uw eigen verhaal? Geef ons een tip en wij schrijven erover.

[c:vocv:11979](#)

[Stuurgroep volwassenenonderwijs - geletterdheid](#)

In: <http://www.stuurgroepvo.be/geletterdheid>

Om vlot in de onze samenleving te kunnen functioneren moeten mensen over voldoende basisvaardigheden beschikken. Geletterd zijn is nodig om mee te kunnen, maar ook om mee te kunnen blijven. Verschillende omschrijvingen van geletterdheid zijn in omloop.

De Vlaamse overheid omschrijft geletterdheid als volgt:

"Geletterdheid is de kennis en vaardigheid die nodig is om via geschreven taal te communiceren en informatie te verwerken, de vaardigheid om met numerieke en grafische gegevens om te gaan en basisvaardigheden ICT".

Concreet gaat het bijvoorbeeld over: informatie kunnen lezen en invullen op documenten en

formulieren, werkopdrachten interpreteren en verwerken, berekenen hoe je kan rondkomen met je inkomen de verborgen verleiders in het reclamedrukwerk kunnen ontwijken, de etiketten lezen over opslag en gebruik van schoonmaakproducten, solliciteren met de WIS-computer Lees hier meer. De centra voor basiseducatie in Vlaanderen formuleren het als volgt: Geletterdheid is de competentie om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken.

Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT. Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen.

[c:vocv:12387](#)

Werken aan geletterdheid

CBE.

In: <http://www.werkenaangeletterdheid.be/>

Op deze website vindt u alle informatie om geletterdheidsnoden aan te pakken zodat communicatie op de werkvloer beter verloopt, werknemers beter aan de slag kunnen met ICT, nieuwe machines beter gebruikt kunnen worden en technische opleidingen meer resultaat boeken.

Infotheek

Vocvo, FREDERIK DE MERODESTRAAT 27, 2800 Mechelen

t. 015 44 65 03

e. ludwine.liefooghe@vocvo.be

w. www.vocvo.be

